

Bibliografie

Základní studijní literatura

GNOSTICISMUS

Prameny a sbírky pramenů

Dus, Jan A. (ed.) 2001. *Neznámá evangelia. Novozákonní apokryfy I*, Praha: Vyšehrad, 209–244.

Dus, Jan A. (ed.) 2007. *Proroctví a apokalypsy. Novozákonní apokryfy III*, Praha: Vyšehrad, 459–500.

Evangelium pravdy, Praha: Herrmann a Synové 1994, přel. Zdeněk Kratochvíl. [Je nutné vzít v úvahu, že jde o český překlad polského překladu z koptštiny].

Chlup, Radek (ed. et trans.) 2007. *Corpus Hermeticum*, Praha: Hermann & synové. [Komentovaný překlad z řečtiny, doplněný o obsáhlou a podnětnou úvodní studii.].

Jidášovo evangelium, Praha: KLP 2006, přel. Marek Dospěl. [Komentovaný překlad z koptštiny].

Meyer, Marvin (ed.) 2007. *The Nag Hammadi Scriptures: The International Edition*, San Francisco: HarperCollins. [Anglický komentovaný překlad textů z Nag Hammádí, berlínského gnostického papýru a z kodexu Tchacos].

Oerter, Wolf B. – Pokorný, Petr (eds.) 2008. *Rukopisy z Nag Hammádí I*, Praha: Vyšehrad.

Oerter, Wolf B. – Vítková, Zuzana (eds.) 2009. *Rukopisy z Nag Hammádí II*, Praha: Vyšehrad.

Oerter, Wolf B. (ed.) 2010. *Rukopisy z Nag Hammádí III*, Praha: Vyšehrad.

Platón 1996. *Timaios a Kritias*, Praha: Oikúmené, přel. František Novotný.

Sekundární literatura

V ČESKÉM JAZYCE:

- Culdautová, Francine** 1999. *Nástin gnostické teologie*, (Dějiny myšlení a kultury 13), Praha: Oikúmené, přel. Jan Kranát. [Útlé dílko, které vyniká svou zmateností; doporučuji spíše nepoužívat].
- Culianu, Ioan P.** 2008. *Dualistické gnóze západu*, Praha: Argo, přel. Jan Joneš. [Obsahuje rovněž pasáže o antické gnózi, berte nicméně v úvahu, že Culianu byl žákem Eliadeho a že toto dílo je ovlivněno eliadovskou koncepcí náboženských dějin].
- Havrda, Matyáš** 2002. „Mýtus o Šimonově Heleně“, *Religio: Revue pro religionistiku* 10, 267–279.
- Matoušek, Jaroslav** 1995. *Gnose čili Tajné učení náboženské posledních staletí pohanských a prvních křesťanských*, Praha: Hermann a synové. [Jde o reprint vydání z roku 1925 a může posloužit pro představu o obrazu gnosticizmu před nálezem rukopisů z Nag Hammádí].
- Pokorný, Petr** 1969. *Počátky gnose: Vznik gnostického mýtu o božstvu Člověk*, Praha: Academia.
- Pokorný, Petr** 1998. *Píseň o perle. Tajné knihy starověkých gnostiků*, Praha: Vyšehrad. [Druhé a rozšířené vydání; 1. vydání Vyšehrad 1986].
- Vlčková, Zuzana** 2006. „Gnostické interpretace biblického příběhu o stvoření člověka“, *Religio: Revue pro religionistiku* 14, 87–100.

V CIZÍCH JAZYCÍCH:

- Filoramo, Giovanni** 1990. *A History of Gnosticism*, Cambridge, MA – Oxford: Blackwell.
- Hanegraaff, Wouter J. et al.** (eds.) 2006. *Dictionary of Gnosis & Western Esotericism*, Leiden: E. J. Brill.
- Jonas, Hans.** 2001. *The Gnostic Religion. The Message of the Alien God and the Beginnings of Christianity*, Boston: Beacon Press [první anglické vydání 1958].
- King, Karen L.** 2005. *What Is Gnosticism*, Cambridge, MA – London: The Belknap Press of Harvard University Press [první vydání 2003].

- Logan, Alastair H. B.** 1996. *Gnostic Thruth and Christian Heresy*, Peabody, MA: Hendrickson.
- Marjanen, Antti – Luomanen, Petri** (eds.) 2005. *A Companion to Second-Century Christian “Heretics”*, Leiden: E.J.Brill.
- Markschies, Christoph** 2003. *Gnosis: An Introduction*, London: T&T Clark.
- Pearson, Birger A.** 2007. *Ancient Gnosticism. Tradition and Literature*, Minneapolis: Fortress Press.

MANICHEISMUS A MANDEISMUS

Prameny

- Gardener, Iain – Lieu, Samuel N. C.** 2004. *Manichaeian Texts from the Roman Empire*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Klimkheit, Hans J.** 1993. *Gnosis on the Silk Road: Gnostic Texts from Central Asia*, San Francisco: Harper Collins.

Sekundární literatura

- Baker-Brian, Nicholas J.** 2011. *Manichaeism. An Ancient Faith Rediscovered*, London: T & T Clark.
- BeDuhn, Jason** 2000. *The Manichaeian Body In Discipline and Ritual*, Baltimore – London: The Johns Hopkins University Press.
- Klíma, Otakar** 1962. *Manis Zeit und Leben*, Praha: Academia.
- Lieu, Samuel N. C.** 1992. *Manichaeism in the Later Roman Empire and Medieval China*, Tübingen: Mohr Siebeck.
- Lieu, Samuel N. C.** 1994. *Manichaeism in Mesopotamia and the Roman East*, Leiden: E. J. Brill 1994.
- Lieu, Samuel N. C.** 1998. *Manichaeism in Central Asia and China*. Leiden: E. J. Brill.
- Tardieu, Michel** 2008. *Manichaeism*, Urabana – Chicago: University of Illinois Press.
- Widengren, Geo** 1965. *Mani and Manichaeism*, New York: Holt.

Rozšiřující bibliografie

- Bianchi, Ugo** (ed.) 1970. *Le origini dello gnosticismo: colloquio di Messina 13–18 aprile 1966*, Leiden: E. J. Brill.
- Brakke, David** 2010. *The Gnostics: Myth, Ritual, and Diversity in Early Christianity*, Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Layton, Bentley** 1995. „Prolegomena to the Study of Ancient Gnosticism“, in: Michael L. White – Larry O. Yarbrough (eds.). *The Social World of the First Christians: Essays in Honor of Wayne A. Meeks*, Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 334–350.
- Logan, Alastair H. B.** 1996. *Gnostic Truth and Christian Heresy: A Study in the History of Gnosticism*, Peabody, MA: Hendrickson.
- Löhr, Winrich A.** 2006. „Sethians“, in: Wouter J. Hanegraaff et al. (eds.). *Dictionary of Gnosis and Western Esotericism*, Leiden: E. J. Brill, 1064–1069.
- May, Gerhard** 2006. „Marcion“, in: Wouter J. Hanegraaff et al. (eds.). *Dictionary of Gnosis and Western Esotericism*, Leiden: E. J. Brill, 765–768.
- Oerter, Wolf B. – Pokorný, Petr** 2008. „Kodexy z Nag Hammádí“, in: Wolf B. Oerter – Petr Pokorný (eds.). *Rukopisy z Nag Hammádí I*, Praha: Vyšehrad, 17–61.
- Pearson, Birger A.** 2007. *Ancient Gnosticism: Traditions and Literature*, Minneapolis: Fortress Press, 51–100.
- Pétrément, Simone** 1990. *A Separate God: The Christian Origins of Gnosticism*, San Francisco: HarperCollins.
- Schenke, Hans-Martin** 1974. „Das sethianische System nach Nag-Hammadi-Handschriften“, in: Peter Nagel (ed.). *Studia Coptica*, Berlin: Akademie-Verlag, 165–173.
- Schenke, Hans-Martin** 1980. „The Phenomenon and Significance of Gnostic Sethianism“, in: Bentley Layton (ed.). *The Rediscovery of Gnosticism II: Proceedings of the International Conference on Gnosticism at Yale, New Haven, Connecticut, March 28–31, 1978*, Leiden: E. J. Brill, 588–612.

- Turner, John D.** 2000. „The Setting of the Platonizing Sethian Treatises in Middle Platonism“, in: John D. Turner – Ruth Majercik (eds.). *Gnosticism and Later Platonism*, Atlanta: Society of Biblical Literature, 179–224.
- Turner, John D.** 2001. *Sethian Gnosticism and the Platonic Tradition*, Louvain: Peters.
- Tubach, Jürgen – Zakeri, Mohsen** 2001. „Mani’s Name“, in: Johannes van Oort – Otto Wermelinger – Gregor Wurst (eds.). *Augustine and Manichaeism in the Latine West*, Leiden: E. J. Brill, 272–286.
- Williams, Michael A.** 2005. „Sethianism“, in: Antti Marjanen – Petri Luomanen (eds.). *A Companion to Second-Century Christian „Heretics“*, Leiden: E. J. Brill, 32–63.
- Wisse, F.** 1980. „Stalking Those Elusive Sethians“, in: Bentley Layton (ed.). *The Rediscovery of Gnosticism II: Proceedings of the International Conference on Gnosticism at Yale, New Haven, Connecticut, March 28–31, 1978*, Leiden: E. J. Brill, 563–576.